

۱ ۳ ۳. ۱ ۶

صاحب و مدیر مسئول : ع . اشرف ارباب

207-28 sub

خوښنود ، شادان ایدر . حاصلی عالمده کی بوتون مسلمانان - ایستر بیاض ، ایستر سیاه رنگلی اولسون ، ایستر آمریقالی ، ایستر آسیایی بولونسون - بر قیله نك افرادی ، بر جسمك اعضایی کی درلر . حال بویه اولقله برابر بر برندن اوزاق معشرله نسبتله یاقین اولانلر - قومشو حق ، ناصل فضله ایسه - بر برلرینك حاللرندن دها زیاده مسرلدرلر ، بر برلرینی دوشونمك حقنه دها زیاده مالکدرلر . بناء علیه بزهدلیرك افغانستانی مسلمان قاداشلرمز حقنده بوصورتله متحسس اولماز بر امر طبعی در . ایسته بونکچون افغانستانك پاتختی اولان (کابل) ده (سراج الاخبار الافغانیه) نك انتشاری بزه بر چوق خیرلی خبرلر وعد اییدی ، لمیز امیدلرله طولدی .

نیچون ؟ یالکزشونك ایچین : بوصورتله افغانلی قارده شلرمز آراسنده روح ترقی ویداری سریان ایدمك . سراج الاخبار ، نشر علومه امین برواسطه اوله جق . علوم وفنونك بونکونکی ترقیاته بیکانه قالان اکثر افغانلیله رهنالقی ایدمك . جهالت یوزندن پیدا اولوب شرع شریفه مخالف اولان رسوم وبدعتلری ، اورته دن قالدیراجق ؛ تحقیقی مسلمانلغی تلقین ایدمك . حاصلی دینی ، دنیوی خدمتلرده بولونارک یکی باشند افغانستانی عزت زندگی به نائل ایدمك . الحمد لله بز بو امیدلری تخمینیمزدن فضله نمدار بولدی . (سراج الاخبار افغانیه) یی ؛ بلند پایه مضمونلرله پرایه دار کورویورز . واقعا او هنوز برکلبن نورسته ونازکدر . لکن طافت وتدبیرک ویردیکي مساعده نسبتنده ایشنی تام برطوغروقله یولنه قویدی ، یوکسک طبقه ده کیلره ذوق مطالعه ویردی ، ساحه مطالعه نك پک زیاده توسع ایدمکچکمه امیدمز کاملدر . سراج الاخبارك بو موفقیتی قارشیسندم « حکمدار بیدار مغز » سراج المله والدين پادشاه دولت مملکت افغانستان حضرتلرینك احسانلرینی ، تشویقلرینی علاوه مقال ایتزسه ک شکر کذارلق ایتهمش اولورز . ذات شاهانه لرینك حسن کوششلی سایه سنده نورعلم ، جلوه کراولدی . بویه لکله افغنستان بر بقعه نوراولاجقدر . انشاء الله تعالی ، نام مبارک لری ده افغانستان تاریخ علومنده پایداروممدوح اولوب قالاچق ، آلتون صوینی ایله یازیلاچقدر ، نسل آتی اسم ممدوح لرینی کمال حرمت وتعظیم ایله یاد ایلیه جکر ، افغانستانه علوم وفنونك ترقیسی خصوصنده کوستردکاری حمایت عالییه یی نظر احترام وتکریم ایله کوره جکر در . بوصورتله ذات معرقما بلری خدا ومخلوق نظرنده عزیز اوله جقلا در .

افغانستان نه صورتله ترقی یولنی طوتایلیر ؟

بز نشریات سابقه مزده ده درمیان ایتشدک ک اسلامک راز ترقیسی ؛ مسلمانلری « پیشمش مسلمان » یامقده در . قرآن مجیدی - نظر عمیق ایله - چوق اوقومالی ، احکام منیفه سیله عمل ایتملی . اوکتاب معظمک نکته لرینی رسول اکرم (صلی الله علیه وسلم) ک احادیث شریفه سیله حل ایتملی . جهالت واقوام سائرته نك اختلاطی یوزندن دینه کیرمکه یول بولان فنا رسوم وعاداتی بر قلمده اورته دن قالدیریورملی

حسینی پراوادی به کونددر . اهالیدن بر شکایته میدان بر اقامتی ایچون بولره ژانداملر اقامه ایدوب کلن کیدن ترصد آلتنه آلتشددر .

بوکون پراوادی اشرفندن ابراهیم افندی ، ساعتی حسن افندی ، بلدییه رئیس معاونی علی افندی ، سعید افندی ، مصطفی افندیلر دن متشکل بر هیئت مفتی افندی ایله برابر پراوادی ناچالیک وکیلی قصابوفه هم عرضحالی تقدیم وهدمه بومأمورک تجزیه اولونه سیله حقوق اسلامیته نك صباتی احترام اولوندی . چونکه (قوسط بانچف) اسملی بوجنوارک حرکات بیادبانسی بوقدرله قالاوب « قار یاغدی » قریه سندن جیله اسمنده بر قادینی زوجی ایله یتلرنده اولان نزاعدن ناشی نزدینه جلب واولکده ناموسنه تجاوز ایدرک کویا زوجنه اطاعت امری ویرر ،

وینه یوندن بر یق آق مقدم (صاری قوانلق) قریه سنده خلیل خواجه نك قیزی « امهان » نم قادینی دخی « پیرمه » قریه سنده علی خواجه نك او طه سنه جلب ایدوب اوکیجه مزبوریه عقورانه بر صورتده دنا ننی اجرا ایدر .

وقعه دن سوکره عرضحالک بر قوییه سی وارته سنجاق مفتیکنه ، برده اوپراویتل افندی به بر قوییه ده باش مفتی ایله داخلیه نظارته کوندرلشددر . بوندن ماعدا غزته لره بر قوییه « پراوادی » غزته سی سرچرری « نه دوپتروف » افندی به (پراودی غزته سنده عیناً درج اولونمشدر) برده سوسالیتلرک شنی (ولادیسلاف مارینوف) افندی به ویرلشددر . (نارود) وپراوادی ده چیقان (صابوژدانه) غزته لرله نشر اولنه جقدر .

ایسته امثالی غات کثیر اولان بوکی شایان تأسف وقوعات یوزندن زوالی مسلمانلر بوکون یارین هجرت فکرلرنده درلر .

هانیا نرده او (ترک آرتا وودلرده ترک بلقار قیزلرینه تجاوز ایدیور)

دیه افترا ایدن غزته جیلر ! هانیا نرده او بزم غوسپودین اوتروچی ؟ بو آجیقلی وقعه یی کورورده عجبانه درلر ؟ آر یق قیزارمازی ؟ هیات ! آمان یاری ! تأمین یاری ! تأمین آسایشه مأمور آدملر بویه یاییورلر ، اهالی به نه قالور ؟ هر حاله یقین وقنده حکومت محلیته نك او حریفدن بلنه هیچ یاقیشمادینی اوقلیچی . اور - سی البسه لری آلوب پولیسیا ناموسنی ده لکله بن او جنوارکده جزای سزایه چاریدیرلر - سی مرجع عاڈینک عدالتندن بکلرز . »

سیل الرشادک بلغارستان مخابر مخصوصی

احمد حمیدی

مطبوعات

هندستان وافغانستان مسلمانلری آراسنده

دین قارداشلیقی نظائرانی

« افغانستانك پاتختی اولان (کابل) شهرنده لسان فارسی ایله منتشر (سراج الاخبار افغانیه) جریده اسلامیته سی (هندلی مسلمان قارداشلرمز ، بزم حق مزده نلر حسن ایدیورلر ؟) عنوانیه (امرتسر) ده اوردو لسانیه منتشر (مسلمان) جریده سندن ترجمه ایتدیکي مقاله یی نشر ایدیور . بزده مذکور مقاله یی سراج الاخباردن بوجه آتی اقتباس وترجمه ایدیورز :

مادام که مسلمانز ، قرآن کریمک (انما المؤمنون اخوة) رشته مقدسیله بر بر مزه باغلی بز . ایسته بوندن طولای در که چینلی بر مسلمانك دردندن آفریقا مسلمانلری ده بی آرام اولور ، یینه بر قسم مسلمانلرک ترقی به ، سعاده طوغرو ایله دیکی خبری بوتون دنیاده کی مسلمانلری

واسلافزی سر بر ترقی به ایریشدیرن ، اونلری استاد کل یاپان عوامل تحقیقیه هائیکلری ایسه آنلره تابع اولمالی . ینه بزى برباد وتباه ایدن ، مضرتلر فیلاتان نملر اولدیغی آراشدیرارق بونلردن قاجالی . بو عناصر عامله نك هپسی قرآن کریمده واحادیث نبویهده تشریح بونوزولشدر . لیکن افسوس که بزم او طرفه توجه ایتدیکنمز یوق . بویولی ترك ایدهرك کندی کندمرك اسباب فلاکتی احضار ایتش اولدق . بز سراج الاخبار مدیری (جناب محمود طرزی صاحب) ک بوسر نجاته واقف اولدیغی کورمکه متسلی اولدق . برنجی سنهده قلم قدرتلرندن نبعان ایدن (علم واسلامیت) مقاله سنده ، واقعا مضمون مختصردر . فقط افغانستانک حالت علمیه سنه کوره بز مذکور مضمونی بویوک برغیمت بیایز .

سیاست

حریت حقیقیه، نفسه حا کیتدر

نفسه ، کندیسنه ، کندی حسیات و افکارینه مالک اولمیان انسان هیچ بر زمان حر اولاماز . حریت حقیقیه نك اساسی ، تشکیلات سیاسی و قوانین اساسیه دن اول ، انسانلرک قلب و دماغلرنده جایگیر اولور . منبى قلب و دماغ بشر اولمیان حریت نه حقیقی ، نه ده دائمی عد ایدیه بیایز ؛ کچیجی روزگار کی اولور ، برکون کلیر ، برکون ده کیدر . زیر حریت اسارتله توأم اولاماز ، بلکه یاشایه ماز . داخل اسیر اولانلر ظاهرأ حر اولاملر . باطنأ کرداد نفسانی ایچنده بوغولوب قالانلره خارجأ قدر سربستی و آزادی و بر سره کز و بر کزینه بالاخره اسیرقاله جقلردر . ذاتأ حریتک اساسی ، منبى قلب و دماغ اولدینی کی ، استبدادک اسارتک ده اساس و منبى قلب و دماغدر . انسانلر فطرة حر طوغورلر . زیر حریت ، فطرتک ، خلقتک ، کائناتک اساسی در . حریت بر قانون الهی در . لیکن هر قانونک اولدینی کی بوقانونک ده حدودی واردر . ایشته انسانلر شو حدودی تعیین و کندی نفسلرینه حاکم اولارق حدود مذکوریه رعایت ایده مدکلرندن اسیر اولدیلر .

مثلا هنوز دائرة مدنیت و اجتماعیه داخل اولمامش ، اورمانلرده قایاقلردر ، صو کینارلرنده آو ایله کچین وحشیلر البته که حریت ظاهره نك اذ واسع مرتبه سنه مالکدرلر . لیکن بونلر شو حریتک ماهیت و حدودینی تعیین و اوحوده رعایت ایده مدکلرندن بالاخره کندیلرندن قوی ودها زیاده نفسانیتنه مغلوب اولان بریسی طرفندن تحت اسارته آلیندیلر . دور مدنیه کلنجه عین حال مشاهده ایدیور . روما جمهوریتی تأسیس ایدنلری تاریخ متانت اخلاقیه ، صفای قلبیه ، حاکمیت نفسیه الله توصیف ایدیور . بونلر حقیقتأ اروغلی ارلر ایدیلر . زیر ایدیلر زیاده کندی نفسلرینه ، کندی حسیات و افکارلرینه حاکم ایدیلر . کذا یونانستان جمهوریتلری تأسیس ایدیور . فقط

عصرلر مرور ایدیور . اسکی متانت اخلاقیه ، صفوت قلبیه ، حاکمیت نفسیه کی خواص بوزیلور . یواش یواش حرص ، طمع ، انفعالات شخصیه آنلرک یرینه قائم اولور . افرادی اداره ایدن عامل ، آرتق منفعت عمومیه ایچون کندی فدا ایتک ، کندی افکار و حسیاتی قربان ایله مک کی صفات دکل ، بالعکس کندی ایلری سورمک ، دیکرلری اوزرینه نفوق ایتک ، نه اولورسه اولسون کندی افکار و حسیاتی اوزرنده اصرار و عناد ایتک کی خصائل اولور . آرتق انسانلرک ، افرادک ، باطنأ اسیر ، کندی انفعالات و احتراصاتلری انده زبون اولدقلری آکلاشیلور . ایشته تام اوزمان بر «سه زار» نمایان اولور و بعضلری آلتون ، دیکرلری ایسه دمیر زنجیر ایله باغلایهرق شیرازه حیاتی یکیدن جبل حریتله دکل ، جبل استبداد ایله اعاده ایدیور .

بوکون بیله اصول حریت و مشروطیتله اداره ایدیلن ملتلر آره . سنه اذ زیاده حر و سربست اولان البته که انکلز قومی در . نه دن ؟ عجبا انکلتره تشکیلات سیاسی و قوانین اساسیه ی باشقه لک کندن دها زیاده حریت پرور اولدینی ایچونمی ؟ اصلا و قطعاً ! بالعکس : انکلتره نك محرر و معین قوانین اساسیه ی بیله یوقدر . قرون و سعادن قاله و باربارلق زمانلری آ کدیرر برچوق قانونلر الوم بیله موجوددر و ایجابی حالده اجرایی مجبوریدر . مثلاً بوکون انکلتره جزا قانونلری ایچنده بعض مجرملری ضرب ایتک کی قراری مستلزم قانونلر موجود و مرعی در . آوروپانک دیکر قطعاً سنه بویله بر قانون نفرت عامه یی جلب ایدر و کیسه طرفندن قبول ایدیه من . کذا انکلتره لوردر صنفی برطاقم حقوق و امتیازاته مالک در که باشقه هیچ بریده تصادف ایدیور . بالاخره انکلتره قرالی قانوناً مطلق ، و اویله امتیازاته مالکدر . مثلاً مسائل دینه ده - که روسیه امپراطوری بیله مالک دکلدر . فقط بونلرک کافه سی ایله : ابر بتون جهانجه مسلمدر که انکلز قومی دنیاده اذ حر واک سربست بر قومدر . زیر انکلزلر طبیعتلرینک ، تربیه لرینک ایجابی اولارق باطنأ حر و سربست درلر ، زیر انکلزلر اول باول کندیلرینه مالک ، کندی نفسلرینه غالب درلر ، حدود حریتی آکلا مشلدر ، آکا رعایت ایدیورلر .

انکلز مطبوعاتی اوقوییکز ! بو قدر متعدد ، متخالف و متضاد فرقه لره منسوب بولسان شو مطبوعاتده اذ زیاده کوزکزه ایکی نقطه چاره جقدر : بریسی بتون افکار عمومیه نك مسائل خارجیه ده اتفاق . بتون ملت حکومتک دوعرو ، یا کلش تعقیب ایتکده اولدینی سیاست خارجیه یی تأیید و تقویه ایدیور . آه ! بونه متانت ، نه فطانت ! بر اجنبی ، انکلز مطبوعاتی اوقورکن بتون برملتک بر فرد واحد کی عینی نقطه یه طوغرو یورودیکنی حس ایدیور . بو حالک اجانب اوزرینه بخش ایتکده اولدینی تأثیر عظیمی دوشونیکز ! بونک انعکاسی اوله رق مجلس مبعوثانده مسائل خارجیه حقه ده اصلاً اوزون اوزادی یه مذاکره لر جریان ایتز . حکومت طرفندن فلان ، یا خود فلان مسئله